

GAHM PERSSON, SIGFRID LORENTZ

Olof Håkansson, bonde-ståndets taleman.

[Stockholm]
1783

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

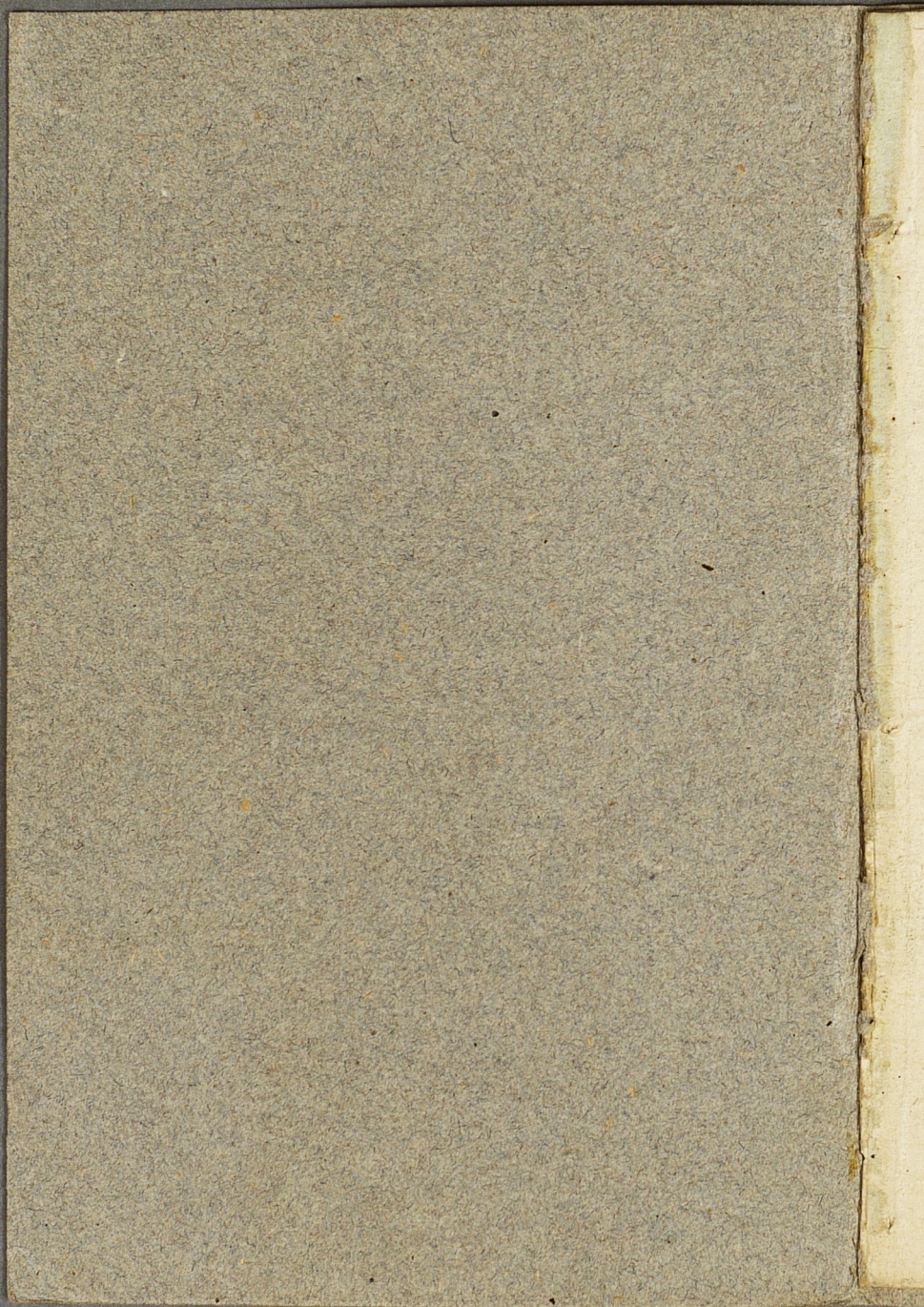
HÅKANSSON, OLOF

Sv. Saml.
131997.

Sv.
(Br.)

1700-1829

HÅKANSSON, OLOF.

av

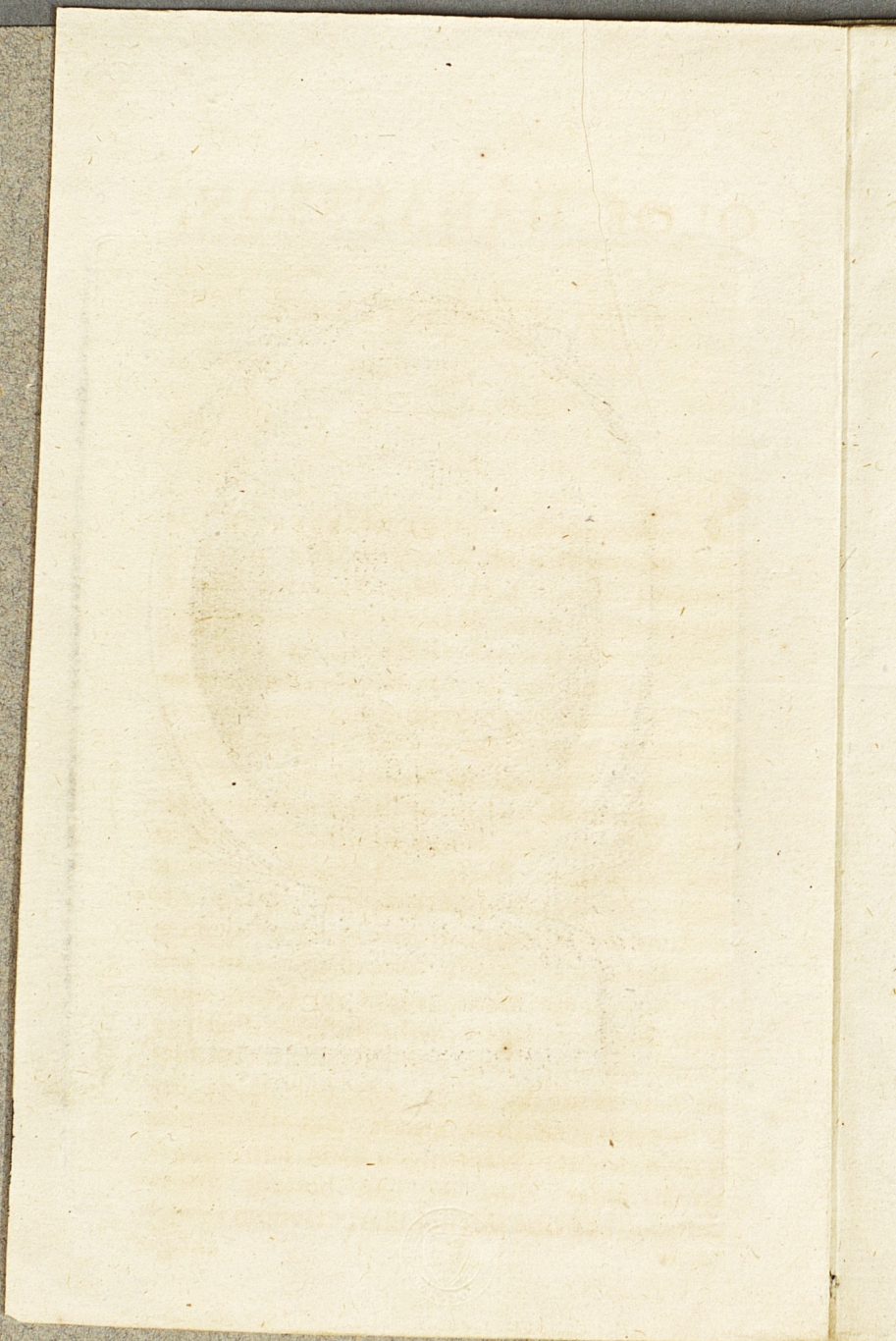
Gahn Persson, Sigfrid Lorens (Bx)

Bisgr.
P.

1700-1829

Ur: Gahn Persson: Svenska galleriet.
D. 2. 1783.

OLOF HÅKANSSON,

Bonde - Ståndets Taleman.

Svenske Bonden OLOF HÅKANSSON var född uti medlet af Martii månad år 1695 i Löfens By uti Blekingen. Fadren, Bonde i samma By, hette HÅKAN OFREDSSON och lærer hafva dött 1703 eller 1709, ty vid Pest-tiden, 1710, var OLOF HÅKANSSON redan sielf Husbonde och genom des varsamhet i umgänge med andra, samt flere försigtighets steg, förekom all smitta i des hushåll. Han upfostrades efter sit stånd och den tidens sed. At läsa i Bok fick han änteligen lära; men hans åhåga at blifva undervisad i skrifning kunde icke upfyllas. Hans alvarsamma Föräldrar trodde ock, at sådant icke tarfvades för den som skulle handtera plogen och de fruktade, at en sådan kunskap skulle betaga honom lusten til arbete såsom Bonde. Det var derföre, icke förr än han rådde sig sielf, som han lärde sig så mycket, at han kunde läsa skrift och skrifva något. Näppeligen hade han hunnit 20 års ålder, förr än han började vinna anseende af sine Medbröder. Genom tienst-

)

aktig-

aktighet och et likkeligit upförande förvärfvade han sig vänskap och förtroende. Vid alle tilfällen i hem-orten, då något allmänt ärende förekom, var han Sockne-Boernes Fullmäktig. Han var Kyrko-värd i Förfamlingen och intet Brude-Par af anseende förenade sig, som icke hade OLOF HÅKANSSON efter dervarande landsfens sed til Taleman både vid Trolofning och Vigsel.

Til 1726 års Riksdag blef han första gången kallad, såsom Riksdagsman, af Allmogen uti Östra och Medelstads Härad. Han var då icke tilstädes vid Valet, utan blef efterskickad: et säkert bevis, at egen anläggning icke hade någon del häruti.

Vid 1731 års Riksdag utfåg hela Blekingeska Allmogen honom til deras Fullmäktig, uti hvilket förtroende de sedan oafbruttit fortforo alla Riks-möten, så länge han lefde, eller til och med 1769 års Riksdag. Han bivistade följakteligen såsom Riksfens Ständers Ledamot 12 Riksdagar å rad, och deltog således uti allmänna ärenderna, nästan ifrån början til slutet af förra Regeringsfättet.

Under denna tid, har han vid en Riksdag, nemligen 1734, varit Bonde-Ståndets Vice-Taleman, och vid åtta Riksdagar neml. 1738, 1741, 1743, 1746, 1751, 1756, 1762 och 1769 Bonde-Ståndets Taleman. Redan vid 1731 års Riksdag, hade han förvärfvat sig det förtroende af sina Medbrö-

bröder i Ståndet, at merendels alla Deputationer, som derifrån til de öfrige Stånden affärdades, anfördes af honom, och vid 1734 års Riksdag förvaltade han, såsom Vice-Taleman ämbetet, ty gamle Talemannen Lars Andersson ifrån Westmanland var sällan uppe. Ända til 1765 års Riksdag, hade man icke vetat af någon Talmans ömroftning i Bonde-Ståndet, utan så snart Ståndet var samlat, blef alltid OLOF HÅKANSSON enhälligt utnämnd; men 1765 flyttades genom Ståndets Pluralitet Talemans Klubban i andra händer, och OLOF HÅKANSSONS Medbröder i Ståndet anfågo hans biträde så ringa, at de i Augusti månad 1765 uteslöto honom ifrån Säte och Stämman för den Riksdagen. Skäl härtil hämtades deraf, at han skulle hafva klandrat Ståndets Beslut, om åtkillige Herrar Rikens Råds Licentierande ifrån deras Råds-Embeten, då han sökte föreställa sina Medbröder, at stora förändringar uti Kongl. Maj:ts Rådkammare icke voro nyttige för Riket, och hvarvid han ville föra Ståndet til minnes de fölgder, som deraf förut visat sig. OLOF HÅKANSSON lemnade Ståndet; "tackandes uti ingifvit Memorial det samma, för den vänskap, han tilförenejutit, under förfäkran at han gerna gick ifrån skådeplatsen, lemnade andre rum och åstundade hvila." Då 1769 års Riksdag derefter inföll, tycktes hans ålder förbjuda honom,

at taga ytterligare del uti allmänna ärenderne, men ännu behållen vid en, uti sådan ålder, ovanlig kropps och sinnes styrka, lät han dock af sine hemmavarande Medbröders enträgna begäran öfvertala sig, at blifva Riksdagsman; och då hans Stånd hade församlat sig med de öfrige Riksfens Ständer i Norrköping, ville äfven det samma offentligen ådagalägga, at nys framflutne tiders händelser icke haft den verkan på Ståndets gamla aktning för des ålfkade Ledamot och Taleman, at alla kämflor deraf skulle vara förlorade. Talemans klubban blef honom derföre å nyo öfverlemnad, och han förvaltade detta för honom så högsta som ärefullaste Förtroende-ämbe-
te til den 18 November 1769, då han i Stockholm, dit Riksdagen blefvit flyttad tillbaka, hastigt med döden afled, uti en ålder af 74 år och 8 månader, sedan han 43 år, såsom Riksdagsman, haft en så stor och märkvärdig del uti Riksdags-ärenderne. Han jordfästes uti Kongl. Riddareholms Kyrkan den 24 i samma månad, dit hans Lik beledsagades af Höglofl. Ridderskapets och Adelens Landtmarskalk, samt af Präster och Borgare-Ståndens Talemän, af Deputerade från samma trenne Stånd, och af hela Bonde Ståndet. Sådant skedde efter den anstalt, som då varande Landtmarskal-
ken nu mera Hans Excellence, Herr Riks-
Rådet, Fältmarskalken, Riddaren och Com-
men-

mendeuren af Kongl. Maj:ts Orden, Hög-
välborne Grefve Axel von Fersen, af den ut-
märkta ynnest, hvarmed denne Herre altid
behagade hedra Talemannen OLOF HÅ-
KANSSON, tacktes foga, hvadan Liket äf-
ven fick jordfästas uti den Grefveliga Fer-
siska Grafven. Då varande Kyrkoherden
uti Stockholms Stads Stor-Kyrka, sedermera
Biskopen i Carlstad, Herr Doctor Jöran
Schröder, höll Lik-Predikan *).

Det torde med skäl kunna sägas, at
OLOF HÅKANSSON varit en af de märk-
värdigaste Personer, som det nys förflut-
ne Tidevarvet framalstrat. Af naturen
utrustad med de sällsyntaste förmögenhe-
ter, et skarpt förstånd, en genomträngan-
de urskillning, et makalöst minne, mycken
lätthet at med behagelighet och redighet
gifva sina tankar tilkänna **), och et fätt
at göra de mäkt invecklade ämnen begripe-
lige för dem af sina Medbröder, hvilka icke
haft tillfälle at göra sig med sådana ären-
der bekante; hade ock derjemte omständig-
heterne så fogat sig, at han uti sit Stånd,
ej

*) Det rygtet deremot, som hade Talemannen OLOF
HÅKANSSON blifvit äfven af allmänna Medel be-
grafven var ogrundadt; ty Arfvingarne sielfve på-
kostade Begrafningen.

***) Professoren EKERMAN har uti en i Upsala
hållen Disputation, *de Eloquentia naturali*, anført
Talemannen OLOF HÅKANSSON, såsom et bevis,
huru långt denna förmögenhet kan gå.

ej annat kunde än med sådane egenskaper blifva både nyttig och ryktbar. Den år 1719 så kallade Friheten var ännu å ena fidan icke gammal i Landet, mindre förderfvad, då vår OLOF HÅKANSSON började lägga hand vid Riksdags-ärenderne; och Bonde-Ståndet hade å den andre icke ifrån långliga tider tillbaka ägt et sådant inflytande uti allmänna Riks-Styrelsen, som det samma då tillskyndades. Det fordrades ock fördenskul sådane egenskaper, som hos OLOF HÅKANSSON voro förenade, och et sådant förtroende han ägde och förstod bibehålla inom sit Stånd, at få nys förvärfvade och törhända föga kände Rättigheter icke måtte, antingen blifva i början vanvårdade, eller i längden för vidt utsträckte: en Jemnvigt, den han alltid sökte inom sit Stånd at bibehålla, fastän af de senare Tidens politiske tiltag ej fällan rubbad. Han insåg fölgerne häraf, och de ibland Bonde-Ståndets Ledamöter, som ännu lefva, kunna vitna, med hvad ömhet för det allmänna bästa han, i synnerhet vid 1769 års Riksdag, varnade för hvad hända kunde. Han såg väl den tiltagande förvirringen, men förutsade derjemte det enda möjliga bote-medlet: han voro således icke utan hopp, men han hant icke öfverlefva den tid, då han fick se detta sit hopp gå i en önskad fullbordan.

Den del han ägde uti det lyckliga Konunga-Valet 1743 drager ingen i tvifvelsmål, som känner de tiders händelser. At hafva hela fit Stånds tankar emot sig, flere månader å rad, men icke desto mindre inom en timma bringa hvarje Ledamot til et enhälligt beslut, i likställighet med hvad de öfrige Stånden, redan förfamlade in Pleno Plenorum, sig yttradt, är en händelse, som bevisar Talemannens skicklighet och hvad et snille, rikt på utvägar, kan åstadkomma. Ståndets Handlingar vittna om all den möda och bekymmer sådant kostade honom.

Ingen Riksdag har blifvit hållen, som icke mer eller mindre varit beledsagad med brydsamma omständigheter, hvilka fordrade försigtighet och förstånd, och man säger icke för mycket då man tillägger OLOF HÅKANSSON et beständigt och et för Riket nyttigt bruk af dessa egenskaper. Hans ståndaktighet uti des fattade tänkesätt, rörande allmänne ärender, var äfven så lofvärdig, som den blifver bevis derpå, at detta tänkesätt var grundadt på öfvertygelse och at hans öfvertygelse icke kunde göras vacklande.

Han bar samma oinskränkta vördnad för sin Öfverhet, som altid varit Svenska Allmogens kännemärke; äfven som han ock hade at hugna sig af Öfverhetens Nåd.

Då Drottning ULRICA ELEONORA, efter 1739 års Riksdags slut, lät förstå, at Hennes Kongl. Maj:t vore finnad lemna Talemannen OLOF HÅKANSSON något vedermäle af sin Kongl. Nåd, utbad sig OLOF HÅKANSSON underdånigst, at sådant måtte få komma hans fattiga Socknekyrka til godo; och deruppå behagade Hennes Maj:t låta öfverlemna til honom 4 stycken Messeskrudar, dels af Sammet och dels af Silfvertyg, alla med Galoner beprydde, för at tillstålla Löfens Kyrka.

Då Konung FRIEDRICH 1745 gjorde en resa genom Södra delen af Riket, tacktes Hans Kongl. Maj:t låta anrätta middag för Sig och Des Suite uti OLOF HÅKANSSONS hus i Löfens By och uppehöll Sig der uti flere timmar. Konungen pålade Talemannen, som då var Enkling, at gifva sig, innan han nästa gång kom til Stockholm. Befallningen åtlyddes, och då han vid 1746 års Riksdag hade den Nåden upvakta, lät Hans Maj:t tillstålla OLOF HÅKANSSON et vackert Silfverkärl, med befallning at de tilkommande Barnen deruti skulle döpas.

Bonde-Ståndets meddelte yttranden, vid hvarje Riksdags slut, visa hvad värde Ståndet satte på des Taleman: et Bifall, som han ock tilfullo förtjente, ty han var nitisk om sit Stånds förmoner och befordrade dem vid alla tilfällen.

För sine egne Committenter var han outtröttelig. Deras så allmänne som enskildte angelägenheter skötte han, som hade de varit hans egne. Hans åminnelse är derföre ännu kär hos dem, och hvad fällsyntare är, deras tacksamhet har ännu icke försvunnit.

Uti den allmänna sammanlesnaden, var OLOF HÅKANSSON uprigtig, vänfast, och hjälpsam. Hemma syntes han alltid uti sit Stånds enfald, skötte sin hushållning och sit jord-bruk; och i Lösens by kunde man icke föreställa sig, at han var den samme OLOF HÅKANSSON, som vid de Allmänne Riksmöten syntes vara mera danad för Klubban än Plogen. Hans umgänge var lätt och behagligt, blandadt med et skämt, som utmärkte både qvickhet och belesvenhet. Åtskillige af hans sinrika infall äro ännu i minne.

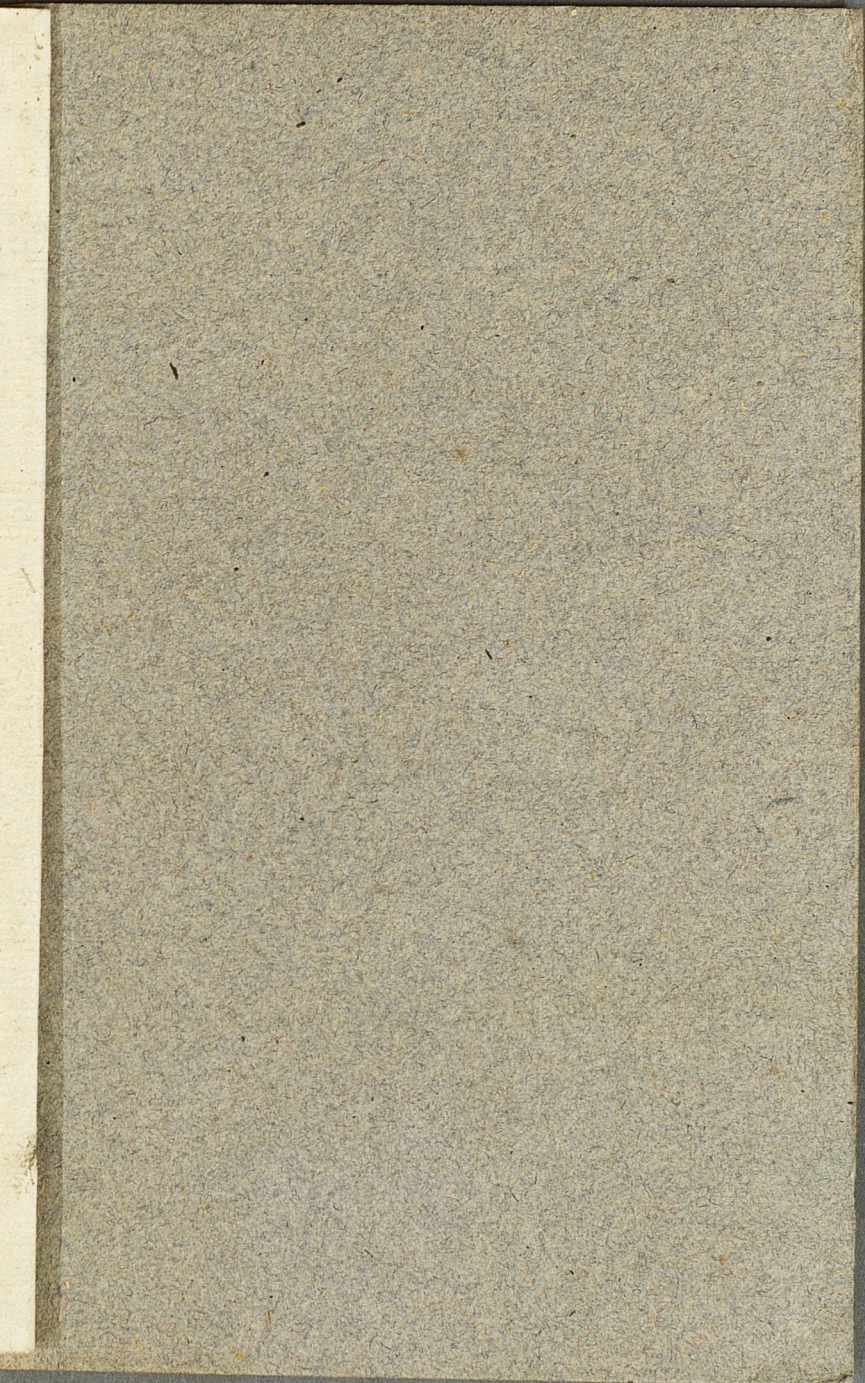
OLOF HÅKANSSON var tvänne gånger gift. Första gången 1711 med Bonde-Enkan BOTILD PEHRS DOTTER; och andra gången 1746 med BRIGITTA CATHARINA TIMELL. *)

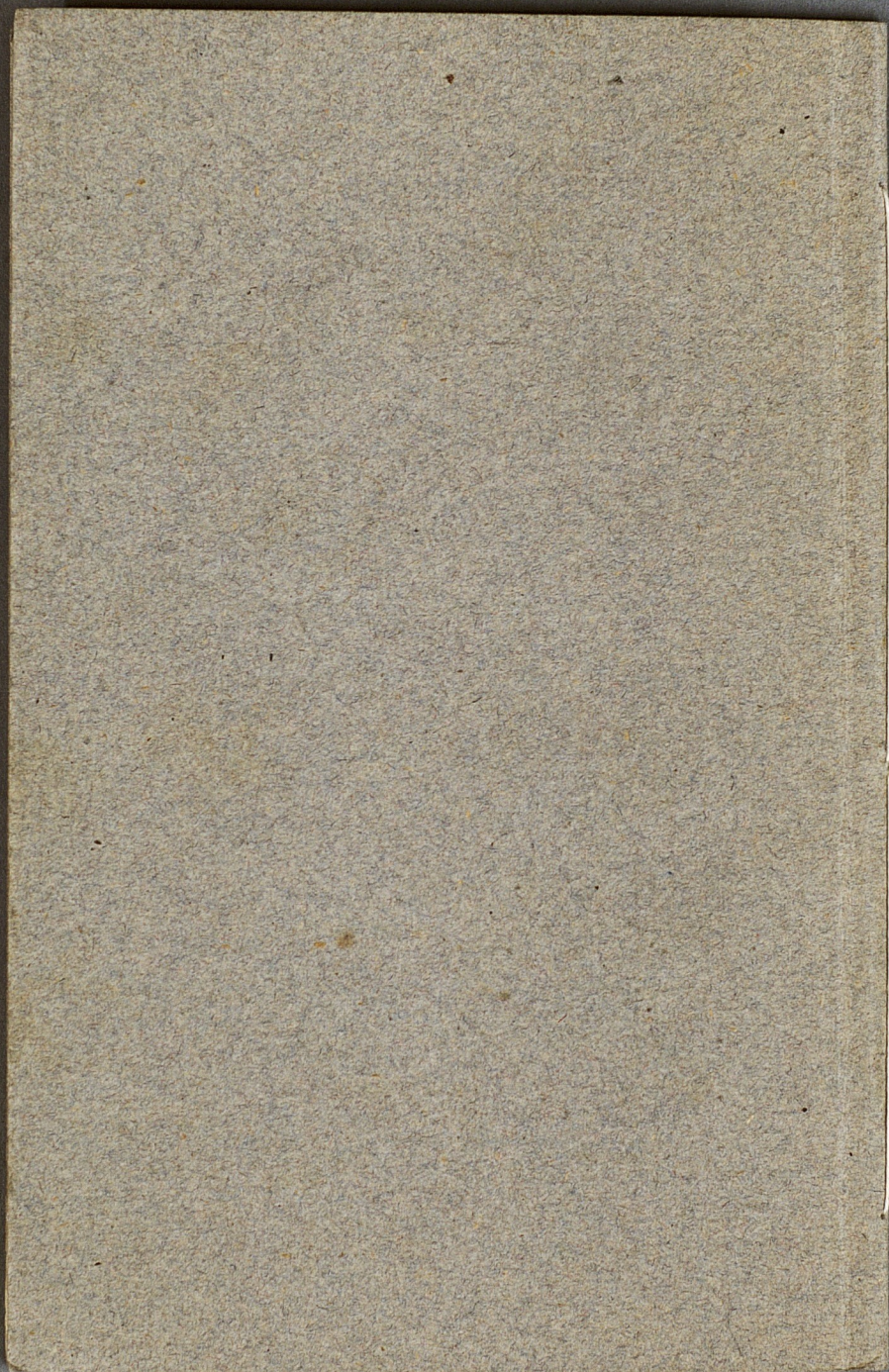
) (5

Til

*) Dotter af Kyrkoherden i Wong uti Skara Stift Anders Timell: OLOF HÅKANSSON hade flere Barn af både sina Giften, som dock alla dogo före Fadren eller strax efter honom, undantagande 1:0 Sonen af första giftet HÅKAN OLSSON född 1712 och död Riksdagsman vid Riksdagen i Stockholm i Jan. 1772, och 2:do en Son af fenare giftet, ANDERS HÅKANSSON, född 1749, Häradshöfdinge öfver Östra Domsfagan i Blekingen.

Til utseendet var OLOF HÅKANSSON af något öfver medelmåttig växt, och starklagd kropp, hans gång var jämn, hans åtbörd okonflad, hans väfende tryggt; men anfigtet, hält när det noga beskådades, utmärkte en eldig, rådig och klok Man. Ofelbart intager han ock första rummet i bland alla de Svenske Dannemän, som varit vid våra Riksdagar; ock såsom Talemännen PEHR OLSSON ifrån Småland vid Riksdagen 1686, och ANDERS MATTSON ifrån Skåne vid Riksdagen 1778, bägge dock såsom Faddrar för Kongl. Prinfar, blifvit på Hög och Nådiga befallning samt i kroppens storlek aftagne, för at pryda våra Kongl. Slott, så vederfares åter den icke mindre afundsvärde hedren vår OLOF HÅKANSSON, at af en Efterverld i Tideböckerne, såsom verksam Medborgare, ihugkommas, och at intaga sit rum uti et Galerie, som förenar synnerligen förtjente Män.

www.books2ebooks.eu